

KONCEPT BAZÁLNÍ STIMULACE

Koncept BS začleňujeme do naší péče od roku 2018, kdy byl úspěšně proškolen personál našeho Domova. Umožnění prožití vnímání vlastního těla se stává u imobilních klientů jedním z nejdůležitějších forem komunikace. Imobilní klienti (jelikož si nedokáží svou polohu měnit sami), jsou ochuzeni o spoustu podnětů ze svého okolí, což se snažíme využitím prvků BS změnit, ať už iniciálním dotekem, vestibulární či somatickou stimulací nebo za použití dalších prvků BS. Určité prvky BS aplikujeme také u klientů mobilních, zejména těch, jež trpí demencí, různými poruchami paměti.

Základy bazální péče u nás začínají už v době, kdy zájemce o službu (často v zastoupení člena rodiny) podá žádost o poskytnutí sociální služby. Během jednání se zájemcem zjišťujeme přímo od něj či rodiny biografickou anamnézu – především informace týkající se jeho zvyklostí, návyku, jaká je jeho oblíbená či neoblíbená činnost, jídlo, vůně, co mu je příjemné nebo nepříjemné, jaká je jeho historie, rodinné vazby, nepříjemné vzpomínky, o kterých si nepřeje hovořit, jelikož mu způsobují bolest, nepříjemné pocity, rozrušení. Zda má problém s odhalením svého těla (např. u žen problém přijmout muže – pečovatele), a další specifika a jedinečnosti žadatelova života.

Před nástupem klienta do Domova doplňujeme podrobnější informace, abychom klientovi zajistili co možná nejjednodušší přechod z jeho přirozeného prostředí do Domova a zvládnutí adaptačního období. Nejvýznamnějším zdrojem těchto informací je pro nás v této chvíli sám klient, ale rovněž rodina či osoby mu blízké (v případě absence rodiny), jelikož často řada klientů již ztratila schopnost vybavit si věci či o nich vyprávět vzhledem ke svému onemocnění. Všechny důležité informace o klientovi zapíšeme do formuláře Sjednaný rozsah a průběh poskytování sociální služby, který se stává přílohou Smlouvy o poskytování sociální služby, a do formuláře Biografická anamnéza. Rodinu a blízké klienta seznamujeme při osobním jednání s tím, jak poskytování služby v Domově probíhá a jakým způsobem do ní začleňujeme BS, ale také to, jak se do BS mohou oni sami zapojit. Následně tyto informace zapracováváme do Plánu péče, Plánu rizik a stává se součástí procesu individuálního plánování, tj. nastavení péči na míru klientovi dle jeho individuálních potřeb, zvláštností, přání...

Pro začlenění konceptu BS do péče u každého z klientů zkusíme, jaké prvky jsou u něj použity k efektivní stimulaci, které mu naopak nejsou příjemné či mu nevyhovují. Při zvolené stimulaci sledujeme klientovy reakce, mimiku či další projevy. O průběhu každé stimulace vedeme záznamy do formuláře, který má klient založen ve své složce k individuálnímu plánování. Největší důraz klademe na to, aby mohl klient stále naplňovat své rituály a zvyky.

Základními prvky konceptu BS jsou vnímání, pohyb a komunikace:

VNÍMÁNÍ je zprostředkováno každým podnětem, který působí na smysly člověka a vyvolává stimulaci, tím informuje o změnách ve vnitřním i vnějším prostředí. Smyslové orgány v konceptu BS nazýváme komunikační kanály:

- Somatický (povrchem těla přes kůži)
- Vestibulární (pohybem, změnou poloh, cvičením, aj.)
- Vibrační (vibracemi vnímáme části těla, které nejsme běžně schopni procítit)
- Auditivní (zpěvem, šepotem, poslechem hudby, aj.)
- Optický (pohled na fotky, obrazy, pohled z okna, aj.)
- Olfaktorický (čichem vnímáme vůni – jídla, květin, aromaterapie, aj.)
- Orální (ústí vnímání chutí jídla a nápojů)
- Taktilně-haptický (vnímání různých materiálů a předmětů hmatem)

POHYBEM lépe vnímáme hranice vlastního těla. Pokud člověk ztratí schopnost samostatného pohybu, může dojít k narušení vnímání těla (degenerativní habituace) a k ochuzení o spoustu podnětů ze svého okolí (omezení zorného pole), ale i vnitřního světa. Pomocí změny polohy nebo mikro polohování nabídneme klientovi jiné zorné pole a také možnost uvědomění si částí svého těla (tlakem na podložku).

KOMUNIKACÍ jako výměnu informací mezi dvěma a více komunikujícími stranami, je efektivní jen v případě, že všichni dokáží sdělované informace vnímat, analyzovat, a reagovat na ně. K tomu musí být splněny podmínky chtít, umět a moci komunikovat. V případě, že jedna komunikující strana nemůže splnit všechny podmínky, je narušena komunikace a musíme tedy v dané situaci zvolit nejvhodnější typ komunikace – přizpůsobit způsob a úroveň komunikace potřebám klienta.

DESATERO BAZÁLNÍ STIMULACE

- ❖ Přivítejte se a rozlučte se s klientem pokud možno vždy stejnými slovy
- ❖ Při oslovení se ho vždy dotkněte na stejném místě (iniciální dotek)
- ❖ Hovořte zřetelně, jasně a ne příliš rychle
- ❖ Nezvyšujte hlas, mluvejte přirozeným tónem
- ❖ Dbejte, aby tón vašeho hlasu, vaše mimika a gestikulace odpovídaly významu vašich slov
- ❖ Při rozhovoru s klientem používejte takovou formu komunikace, na kterou byl zvyklý
- ❖ Nepoužívejte v řeči zdvořiliny, pokud na ně klient není zvyklý
- ❖ Nehovořte s více osobami najednou
- ❖ Při komunikaci s klientem se pokuste redukovat rušivý zvuk okolního prostředí
- ❖ Umožněte klientovi reagovat na vaše slova